

Kertünk talaja III.

A barna erdőtalaj és a csernozjom

Házi talajvizsgálat

Ezúttal hazánk két leggyakoribb talajtípusával ismerkedünk meg. A barna erdőtalaj középhegységeink és a Dunántúli-dombság területén, míg a csernozjom az Alföld, a Kisalföld, a Mezőség és a Tolnai-dombság területén uralkodó.

A barna erdőtalaj nevét rendszerint sötétbarna színéről kapta, mely az erdei avar lebomlása során alakult ki. Általában jó minőségű, termékeny talaj, de minősége elmarad hazánk legjobb csernozjom talajaitól. Igen változatos, a szakértők 8 altípusát is megkülönböztetik. Savassága az erősen savanyú, csak néhány növény (rozs, burgonya, zab, stb.) termesztésére alkalmas típustól a gyengén savanyúig terjed. Humusztartalmuk és rétegfelépítésük igen változatos, emiatt javításuk módja is eltérő.

A csernozjom Földünk egyik legtermékenyebb talaja. Hazánk alföldjeinek jellegzetes, igen kedvező tulajdonságokkal bíró típusa. Magas humusztartalmú szürkésfekete felső szintje kitűnő morzsás szerkezetű. Jelentős tápanyagtartalékkal rendelkezik, melyet folyamatosan képes a növények számára nyújtani, a kijuttatott műtrágyát pedig elraktározni. Levegős szerkezetének köszönhetően a vizet nemcsak jól befogadja, hanem megköti és tartós szárazságban is sokáig ellátja vele a növényeket. A benne található mésznek köszönhetően semleges, vagy enyhén lúgos kémhatású. A legtöbb növény termesztésére kiválóan alkalmas.

Bár a csernozjom talajok javítás nélkül is kitűnően teremnek, megfigyelhető, hogy az utóbbi évtizedekben humusztartalmuk a kíméletlen művelés hatására csökkent, általában a szocialista mezőgazdaság hatalmas gépeinek köszönhetően jelentősen tömörödött. Ezért fontos, hogy csak megfelelő - ne száraz és ne túl nedves - állapotban és minél kisebb taposással műveljük, gondoskodjunk a szerveztrágyázásról és csak kiegészítésként a feltétlenül szükséges mértékben műtrágyázzunk. Különösen romboló a nagy fordulatszámmal száraz talajon végzett rotálás, mely porrá zúzza szét a talajmorzsákat. A hatalmas szórófejekkel végzett esőszerű öntözés a forró nyári napokon valósággal szétrobbantja a száraz, átforrósodott talajmorzsákat, amit a cseppek nagy magasságból történő becsapódása még tovább fokoz. Ezért igyekezzünk késő éjjel és kora reggel öntözni és a korszerűbb csepegtető- és mikroöntözési módokat részesítsük előnyben.

Végül két egyszerű házi talajvizsgálati módszerre szeretném felhívni a figyelmet.

- Ha apró, 1-3 mm-es száraz talajmorzsákat kis tálka vízbe teszünk és 10 perc múlva kicsit megmozgatva megnézzük, hogy mennyi maradt épen, ebből a morzsák szerkezetének tartósságára következtethetünk. A vízálló szemcsék kötését a szerves anyag adja, amiből minél több van annál jobb talajunk szerkezete.

- Diónyi talajrögre csepegtessünk egyszerű háztartási ecetet. Ha jól láthatóan pezseg, a talajunk szénsavas meszet tartalmaz, tehát minden bizonnyal semleges, vagy lúgos kémhatású. (Jó ha az ilyen talajon nem próbálkozunk mészkérülő növények, pl. rododendronok és áfonya termesztésével!) A talaj kémhatását persze indikátorokkal pontosabban is meghatározhatjuk, ilyen pl. a Komplex G, brómtimolkék, vagy használhatjuk a nagyobb kertészeti áruházakban kapható talajvizsgáló készleteket. Másféle vizsgálatokat - pl. tápanyagtartalom - bízunk inkább talajvizsgáló laboratóriumokra, melyek szakvéleménnyel is szolgálnak növényeink termesztéséhez. Hollétük felől a megyei Növényegészségügyi és Talajvédelmi Állomásokon kaphatunk felvilágosítást.